

FI lausuntopyyntö VV

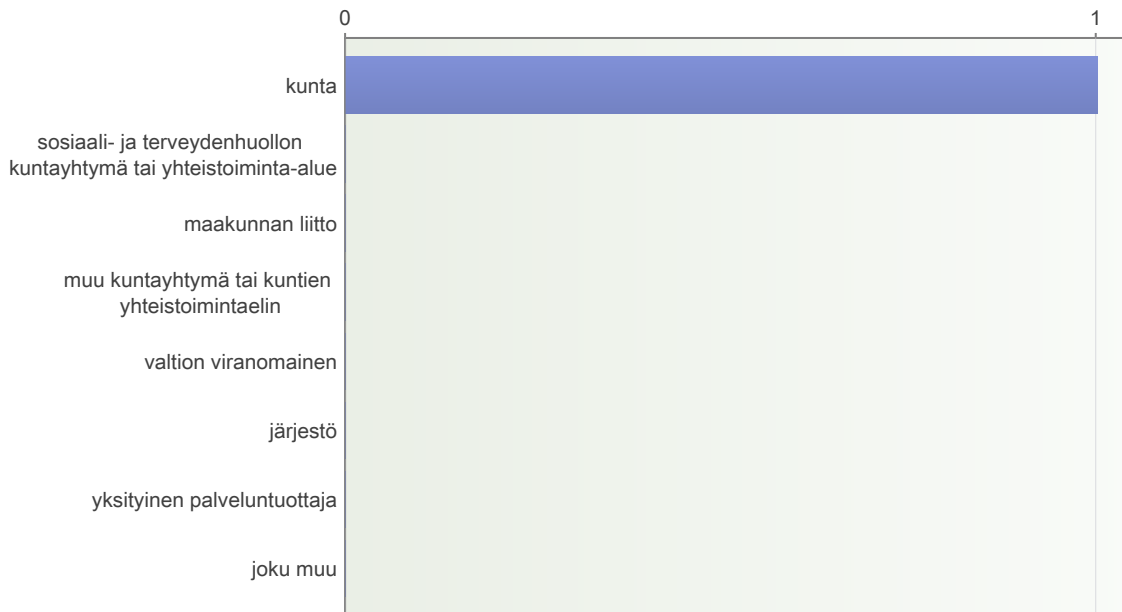
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Valkeakosken kaupunki	Pasi Mäkinen	Jukka Varonen	20.3.2017	Valkeakosken Kaupunginhallitus

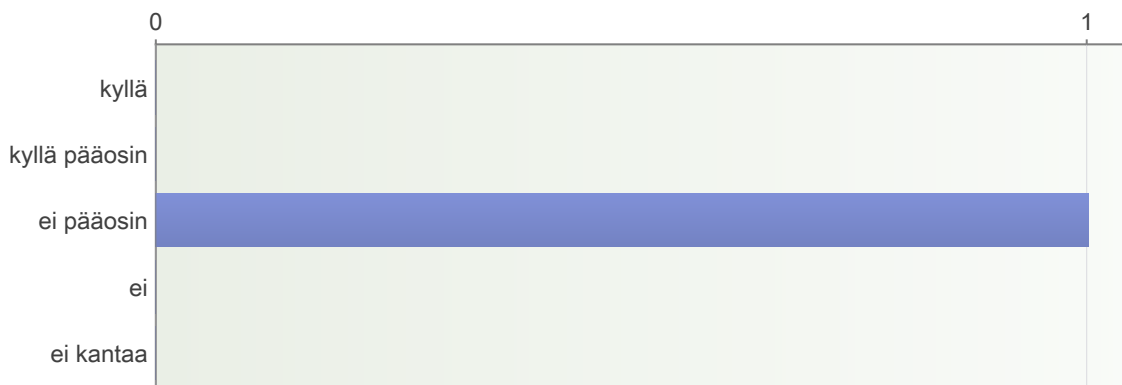
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus ja yhtiöittämisvelvoite tekevät haasteelliseksi sosiaali- ja terveyspalveluiden integraation toteuttamisen, palvelukokonaisuus pirstoutuu ja sen yhteensovittaminen asiakasnäkökulmasta on vaikeaa. Pirstaloitumisen ja kokonaisvaltaisen palvelutuotannon puuttumisen vuoksi paljon palveluja käyttävien asiakkaiden osalta palvelukokonaisuudet saattavat tulla huomattavasti nykyistä kalliimmiksi. Lakiluonnoksessa ehdotetusta ohjausjärjestelmästä on käytännössä mahdotonta saada aikaan kokonaisuutta, jonka avulla saavutettaisiin uudistuksen tavoitteet ja pystyttäisiin hallitsemaan malliin sisältyvät rakenteelliset riskit.

Valinnanvapautta tulisi ensin kokeilla pilotteina tietyillä alueilla. Osa sosiaalipalveluista soveltuu perustehtävänsä ja kontrollifunktionensa vuoksi huonosti markkinoilla toteutettavaksi ja valinnanvapauden piiriin. Uudistus olisi toteuttava terveydenhuolto edellä portaittain. Sosiaalipalvelujen tulisi jatkossakin vahvasti integroitua kuntiin. Tasapuolisuuden vuoksi myös kunnille on annettava mahdollisuus omistaa yhtiömuodossa sote-keskuksia muiden toimijoiden kanssa.

Valinnanvapauslakiluonnoksen keskeneräisyys vaikeuttaa maakunta- ja sote-uudistuksen muodostaman kokonaisuuden arviointia sekä tämän että muidenkin kysymysten osalta. Kyseessä on poikkeuksellisen huomattava ja laajakantoinen uudistus, joten on vaikea pitää asianmukaisena sitä, että lausuntoa pyydetään keskeneräisestä kokonaisuudesta.

Varhaisten ja oikea-aikaisten palvelujen sekä koko perustason vahvistaminen on olennaisen tärkeää. Perustasoa olisi kuitenkin mahdollista vahvistaa myös muutoin kuin valinnanvapausjärjestelmän avulla.

Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden paranemista on vaikea arvioida. Valinnanvapausmalli parantaa palveluiden saatavuutta, mikäli markkinoita muodostuu alueelle tasaisesti eikä vain keskustaajamiin. On oletettavaa, että suoran valinnan palvelut, maksusetelipalvelut sekä asiakassetelipalvelut keskittyvät kaupunkiseuduille.

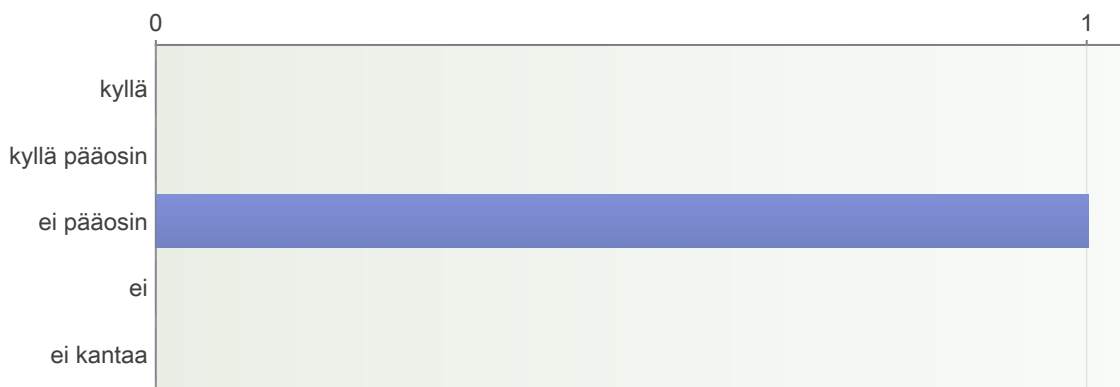
Merkittävä osa terveydestä ja hyvinvoinnista tuotetaan sote-sektorin ulkopuolella. Jos sote-palvelu-tuotanto ja osaaminen olennaisesti siirtyvät yksityisten palvelutuottajien tehtäväksi, vaarana on myös kunnissa poikkihallinnollisesti tehtävän ennaltaehkäisevän työn heikentyminen.

Asiakkaan oikeusturvan eli oikaisujen, valitusten ym. käsittely aiheuttaa pirstoutuneessa järjestelmässä huomattavia vaikeuksia. Laadun ja osaamisen turvaaminen tulee kuitenkin olla keskeinen periaate sosiaali- ja terveyspalveluissa myös tulevaisuudessa.

Maakunnan mahdollisuuksia ohjata ja seurata palvelutuotantoa tulisi vahvistaa. Lisäksi järjestäjän ohjausmekanismit tulisi kuvata yksityiskohtaisissa perusteluissa koskien sekä yhtiötettyjä että julkisia toimintoja.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Paljon palveluja käyttävien osalta vaikutusmahdollisuuksien kokonaisuus jäänee pieneksi. Osa asiakkaista kaipaa tiivistä ohjausta oman tilanteensa edistämiseksi sekä kuntoutumisen tueksi. Huoli liittyy erityisesti useita sosiaali- ja terveystalvija käyttäviin sekä erityisryhmiin kuten päihde- ja mielenterveys- tai lastensuojelun asiakkaisiin, joiden kyky ohjautua palvelujärjestelmässä ja käyttää maksuseteliä, asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia voi olla rajoittunut. Samoin ikääntyvän väestön ja kehitysvamma- ja palveluiden käyttäjien osalta asiakas- ja palveluohjaus tulee olemaan ennakoitua merkittävämpi osa kokonaisuutta. Ilman ohjausta, tukea ja neuvontaa (myös kontrollia/portinvartijaroolia) valinnanvapaus voi johtaa epätarkoituksenmukaisiin valintoihin.

Lakiluonnoksessa jää epäselväksi, mitkä palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä liikelaitoksessa. Kokonaisuuden hahmottaminen osaksi arjen toimintaympäristöä asiakasnäkökulmasta on haastavaa ja vaatii selkeyttämistä.

Liikelaitoksen kielto tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita voi hajottaa asiakkaan palvelukokonaisuuden sen sijaan että parantaisi sitä. Vaikeaa on myös tuottaa hajanaisesti ja ennakoimatta niitä palveluja, joiden osalta markkinoilla olevat toimijat eivät palvelua tuota.

Koko perheen palveluiden näkökulmasta palveluiden kokonaisvaltainen yhteensovittaminen saattaa myös osoittautua hankalaksi, jos perhe hankkii palvelunsa eri palveluntuottajilta. Lasten, nuorten ja perheiden tukemisessa on olennaista huomioida koko perheen tilanne. Yksityiskohtana voidaan arvioida, että 12 –vuotias ei aina ole kykenevä valitsemaan itselleen tarkoituksenmukaisinta palvelua. Ajatus yhden luukun periaatteesta on esityksestä kaukana.

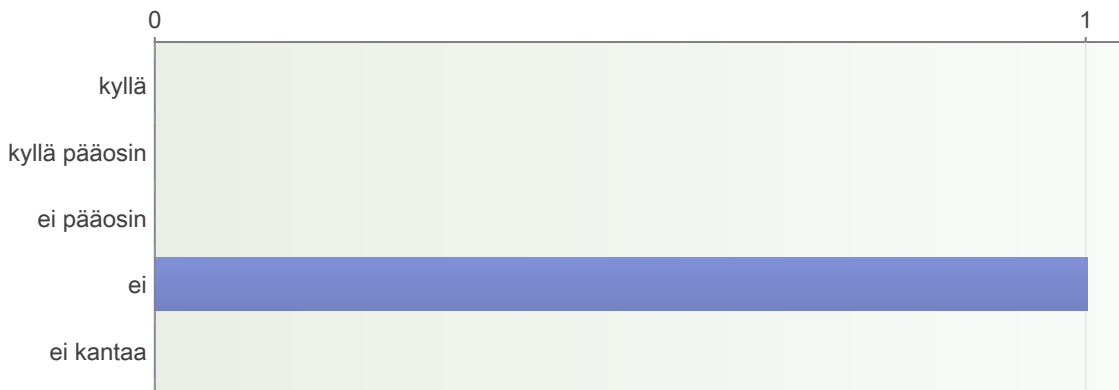
Haasteena tulee olemaan myös tarjonnan tasapuolisuus, pienten kuntien näkökulmasta on haasteellista saada palvelua oman kunnan alueelta. Palveluntuottajat keskittyvät sinne missä on markkinat.

Jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota palveluiden todellisen laadun mittaamiseen, palveluintegraation toteutumiseen ja palveluiden saavutettavuuteen. Sote –keskusten ja liikelaitosten

tuottamien palveluiden mittaamiseen on oltava heti vuoden 2019 alusta lähtien kokonaisvaltaiset ja yhdenmukaiset mittarit käytössä, jolla maakunta ja valtio voivat informaatio- ja talousohjata toiminnan suunnittelua ja seuranta. Kustannus- vaikuttavuuden ja kustannusten taittuminen tulee olla keskeisenä tavoitteena uudistukselle. Valtion tulee osallistua merkittäväällä rahoituksella maakuntien seuranta- ja raportointijärjestelmien käyttöönottoon (mm. palvelupaketit).

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haasteena on toimintakyvyltään haastavassa tilanteessa olevien kyky valita oma palvelukokonaisuutensa itseään eniten hyödyttävällä tavalla. (Esim. päihde- ja mielenterveyspalvelut, kuntoutus, vanhuspalvelut, lastensuojelupalvelut). Toimivan järjestelmän kannalta ei myöskään ole tarkoituksenmukaista keskittyä vain hakeutumismahdollisuuksiin. Uudistuksen tasa-arvotavoitteen nimissä tulisikin esitystä tarkastella myös niiden ihmisten näkökulmasta, jotka eivät sosiaalisen tai terveydellisen tilansa vuoksi hakeudu palveluiden piiriin itsenäisesti.

Valinnanvapauslainsäädäntö nyky muodossaan lisää palveluntuottajien lukumäärää, asiakassuhde vaihtuu useammin kuin aiemmin ja oikean sekä osaavan asiantuntijan osuvuuden valinta on kansalaisille epävarmempaa kuin aikaisemmin. Nettipohjainen listaus palveluiden tuottajista ei useinkaan anna riittävää tietoa palveluntuottajan osaamisesta ja laadusta.

Lainsäädännössä tulisi velvoittaa erityisesti sote-keskusten ja liikelaitoksen palveluun osallistuvia asiantuntijoita osallistumaan ja neuvomaan asiakasta niin, että asiakas osaa tehdä parhaita ja kustannusvaikuttavimpia valintoja omiin tarpeisiinsa.

Valinnanvapauslainsäädännössä on edelleen erittäin epäselvää, miten sosiaalipalvelut tulee järjestää. Mikä osa tuotetaan liikelaitoksessa ja mikä sote -keskuksissa.

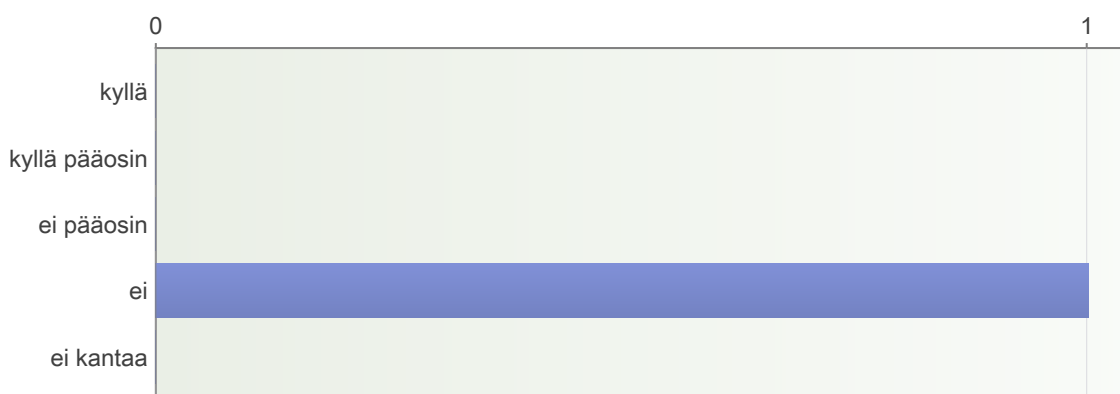
Sosiaalityöntekijöitä on jo nyt tarpeeseen nähden liian vähän, yksityiset sote-keskukset tulevat rekrytoimaan merkittävän määrän sosiaalityöntekijöitä, joka voi aiheuttaa maakuntiin vaativiin ja erityispalveluihin henkilöstövajetta.

Asiakkaan näkökulmasta sosiaalityön kokonaisvaltainen palvelu pirstaloituu. Perustason terveydenhuollon palveluissa ei tällaista uhkaa merkittävässä määrin ole.

Valinnanvapauslainsäädännössä tulisi ottaa huomioon sosiaalityön resurssien optimaalinen käyttö ja asiakasnäkökulma. Lisäksi on kuvattava perusteluosassa yksityiskohtaisemmin, mitkä sosiaalipalvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä liikelaitoksessa sekä arvioitava tämän ratkaisun vaikutukset. Arvioinnissa on otettava huomioon julkisen vallan käyttö.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1



10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen yhteen sovittaminen on erittäin haastavaa valmisteilla olevassa sote –kokonaisuudessa. Sote-järjestämislakiluonnoksen mukaan maakunnan on huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Maakunnan mahdollisuudet ohjata tuottajia ovat rajallisia ja vaativat runsaasti yksityiskohtaisia sopimuksia, sopimusten valvontaa ja tuottajakorvausten erityisehtoja. Palveluketjujen toteutumisen seuranta- ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Maksusetelijärjestelmä vaikeuttaa muutenkin vaikeasti hallittavaa kokonaisuutta. Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää runsaasti asiantuntijaresursseja.

Sote –uudistuksen keskeinen tavoite on integraation vahvistaminen palveluiden tuottajien ja palveluun osallistuvien asiantuntijoiden välillä. Valinnanvapaus nyky muodossaan ei tule vahvistamaan integraation toteutumista. Tällä on suuri vaikutus mm. lapsi- ja perhepalveluiden sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden kokonaisvaltaiseen toteuttamiseen, joissa asiantuntijoiden suora ja välitön yhteistyö ovat ensiarvoisen tärkeitä. Liikelaitoksen kieltäminen tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita voi hajottaa asiakkaan palvelukokonaisuuden sen sijaan että parantaisi sitä.

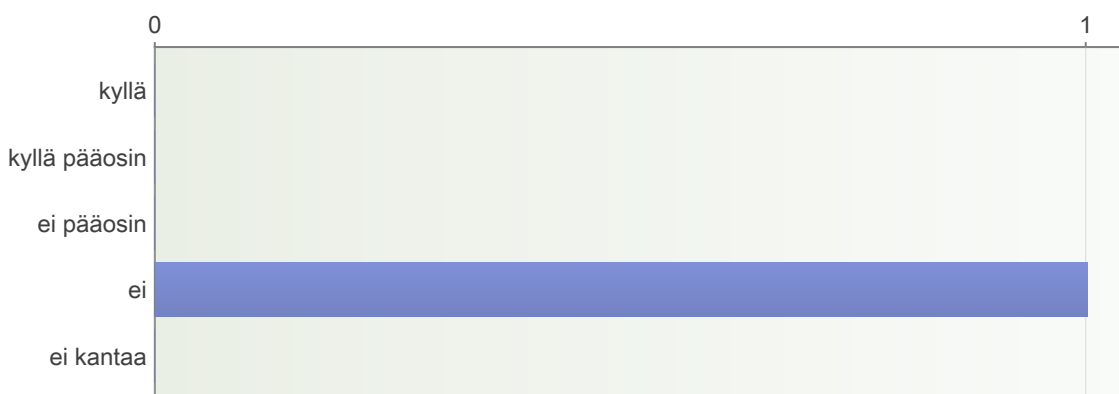
Asiakaslähtöisyyden tulee olla keskiössä lainsäädännössä ja palvelujärjestelmän rakentamisessa. Lainsäädännössä tulee olla palveluntuottajille vahvemmat velvoittavat määräykset palveluintegraation

toteutukselle ja sen vastuutahot. Maakunnalla ei lainsäädännön nykymuodossa ole edellytyksiä, tietojärjestelmiä tai muita keinoja valvoa integraation toteutumista.

Sote-uudistuksen keskeisenä tavoitteena on segmentoida asiakkaita kustannusten hillitsemiseksi ja ohjata heidät oikeanlaiseen tarpeita vastaavaan asiakassuhteeseen. Nykymuodossaan valinnanvapauslainsäädännössä ei tue asiakassegmentointitavoitetta. Erityisesti tämä koskee asiakkaita, jotka eivät itse osaa valita oikeaa palveluntuottajaa, moniongelmaisia asiakkaita tai nuoria, jotka voivat tehdä valintansa jo 12-vuotiaina. Mikäli asiakassegmentointia ei riittävästi oteta huomioon lisää se edelleen sitä noin 10% asiakasryhmän osuutta, joka aiheuttaa suurimman osan kustannuksista

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten hillitsemisessä keskeinen tavoite integraatiosta hajoaa esityksessä lukuisten eri palvelutuottajien ja järjestämisvastuisen maakunnan vastuulle ilman toimivaa ohjausjärjestelmää. Maakunnan on lisäksi varauduttava palveluiden tuottamiseen ja ylläpidettävä tätä varten osaamista ja henkilöstöä. Myös muiden palvelutuottajien kohdalla on vaarana, että palvelutuottajat joutuvat ylläpitämään ylikapasiteettia.

Järjestelmän monimutkaisuus tuo mukanaan runsaasti hallinnon kustannuksia mm. seuranta, yhteensovittaminen ym. Merkittäviä kustannuksia tulee lisäksi aiheuttamaan ICT-investointikustannukset.

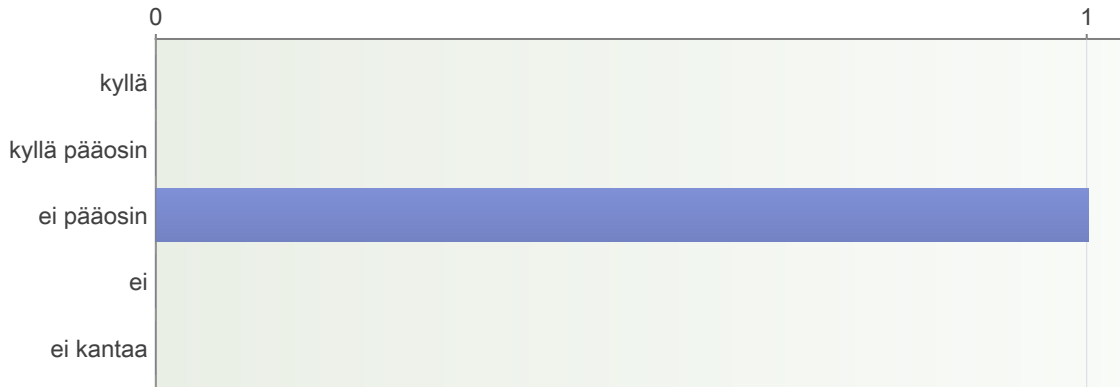
Sote-uudistus jakaa palvelutuotannon julkisiin palveluihin ja markkinoilla oleviin yhtiötettyihin palveluihin. Tukipalveluja ja sairaanhoidollisia tukipalveluja (laboratorio, kuvantaminen ja lääkehuolto) on keskitetty jo pitkään isompiin kokonaisuuksiin, jolloin suurempien volyymien kautta on saavutettu palveluiden standardointia ja merkittäviä taloudellisia säästöjä. Tukipalveluita on voitu tuottaa yhdessä kuntien tai maakuntarajat ylittävien yhteisyhtiöiden toimesta. Nykymuodossaan valinnanvapauslainsäädäntö johtaa uudelleenjärjestelyihin olemassa olevien toimivien tukipalveluiden osalta. Jatkossa yhtiötetty markkinoilla oleva palvelutuotanto ei voi hankkia tukipalveluja maakunnan omistamilta yhtiöiltä. Toimivat yhtiöt joutuvat vaikeuksiin (mm. Fimlab Oy).

Valinnanvapausmallissa tulisi löytää kokonaisvaltainen tukipalveluiden järjestämistä koskeva ratkaisu, jolla nykyisiä saavutettuja säästöjä ei menetettäisi ja aiheutettaisi näiden palveluiden jakautuminen useisiin

pienempiin palveluntuottajiin ja sitä kautta merkittäviin kohoaviin kustannuksiin.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1



14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laissa olevat säännökset palvelujen järjestämistavoista kaventavat merkittävästi maakunnan liikkumavaraa palvelujen toteuttamiseen. Lakiluonnokseen sisältyvät 14 asetuksenantovaltuutta mahdollistavat maakunnan itsehallinnon kaventamisen entisestään.

Lakiluonnoksessa esitetty malli kaipaa kuitenkin yksinkertaistamista ja selkeytystä. Valinnanvapaus tulisi saattaa käytäntöön asteittain ja kokeilujen kautta. Nykyisestä palvelusetelijärjestelmästä luopuminen ei ole perusteltua. Sen käytön laajentamisella ja käynnissä olevia kokeilujen tuloksia hyödyntäen voitaisiin valinnanvapautta lisätä hallitummin. Maakunnilla tulisi olla lakiluonnoksessa esitettävää laajemmat mahdollisuudet päättää keinoista, joita ne käyttävät esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kansanvaltaisuutta voitaisiin vahvistaa

o poistamalla tai keventämällä velvollisuutta ottaa käyttöön esitettyjä valinnanvapauden järjestämistapoja esitetystä aikataulusta

o poistamalla asiakassetelin 15 %:n minimivaatimus

o poistamalla tai vähentämällä asetuksenantovaltuuksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1



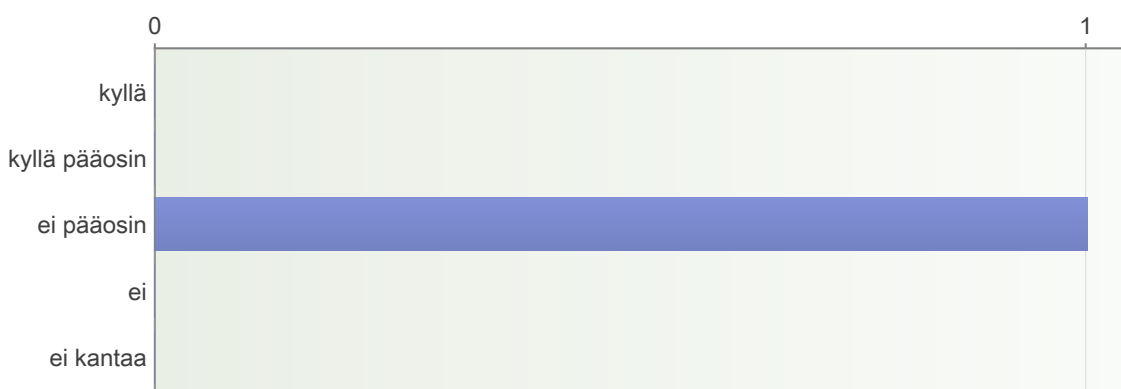
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarpeetonta ja yksityiskohtaista sääntelyä purkamalla voitaisiin edistää palveluinnovaatioita myös ilman valinnanvapauslainsäädännön mukanaan tuomaa ennakoimattomuutta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ennaltaehkäisevät palvelut ja matalan kynnyksen palveluiden lisääminen ovat uudistuksen keskeisiä tavoitteita, joilla vältetään asiakkaiden ongelmien pitkittyminen ja pahentuminen ja siten kalliiden erityispalveluiden ja monipalveluiden käyttäjiksi. Lainsäädännössä tulee painotetusti ottaa huomioon näiden tavoitteiden toteutuminen ja velvoitteet myös markkinoilla olevissa maakunnan rahoittamissa yhtiötetyissä palveluissa.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laajennettuun perustason esitetään kuuluviksi asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § mukaiset palvelut. Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen tai pitkäaikaisen avun tarpeessa. Sote-keskuksille annettaisiin nyt oikeus tehdä näiden palvelujen osalta hallintopäätökset. Epäselvää on, olisiko sote-keskuksen annettava lyhytaikaisia palveluja asiakkaalle myös maakunnan liikelaitoksen tekemän palveluntarpeen arvioinnin perusteella. Palvelujen erottaminen ko. tavalla lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa oikeanlaista avun saamista.

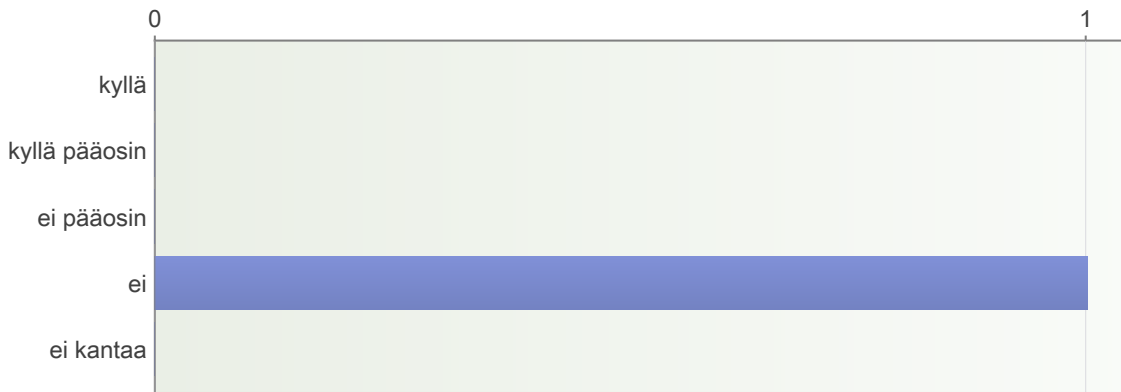
Palvelutarpeen arviointiin sekä sosiaali- että terveyspalveluiden näkökulmasta tarvitaan runsaasti uudenlaista sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijuutta yhdistävää osaamista, jota vielä ei ole olemassa. Palvelutarpeen arviointi tulee tehdä siten, että tarvittavaa erityisosaamista on käytettävissä palvelutarpeen arvioinnin alkuvaiheessakin, jotta apu tulee kohdentumaan oikein. Mikäli apu ei kohdennu oikein asiakkaan ja koko mahdollisesti perheen osalta, saatetaan tuottaa kustannuksiltaan kalliita palveluja, jotka eivät kohdennu oikein asiakkaan palvelutarpeeseen nähden, jossa myös asiantuntija-arviolla on suuri merkitys esim. niiden asiakkaiden kohdalla, jotka eivät itse tunnista palveluntarvettaan (esim. päihde- ja mielenterveys, lastensuojelu)

Hallintopäätösten ja asiakasta koskevien päätösten tekeminen tulee olla maakunnan liikelaitosten tehtävä, julkisen vallan tehtäviä ei voida viedä markkinoille tehtäväksi. Myös kustannusten näkökulmasta on tärkeää, että palvelutarpeen arviointi tehdään maakunnan liikelaitoksessa.

Työnjako liikelaitoksen ja sote-keskusten välillä tulee jättää maakuntien itse päätettäväksi ja järjestettäväksi. Alueellisiin markkina- ja muihin olosuhteisiin liittyvä maakuntien itsehallinnon mahdollistaminen suoran valinnan piiriin kuuluvien palvelujen määrittelemisessä on tarkoituksenmukaista.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



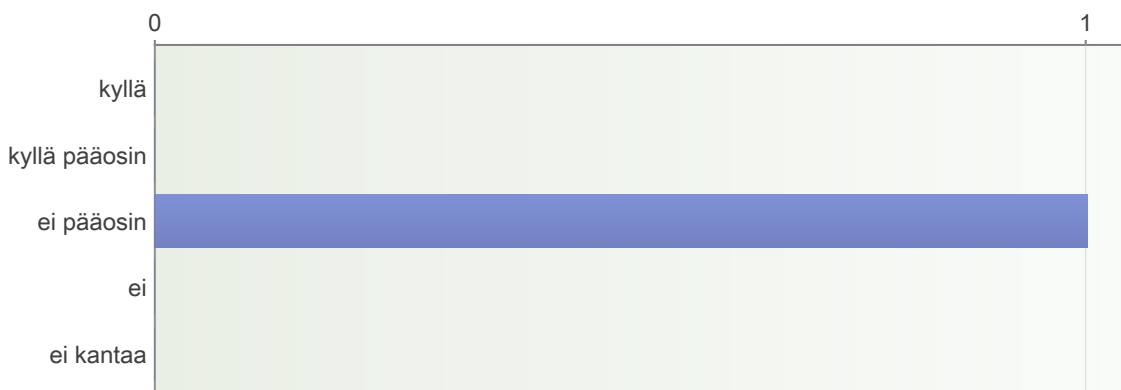
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmässä maakunta ei voi kantaa järjestämisvastuutaan: maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan. Maakunta voi lakiesityksen 6 §:n mukaan asettaa palvelun laatuun, saatavuuteen ja palvelujen yhteen sovittamiseen liittyviä ehtoja suoran valinnan palvelun tuottajille, mutta ei maksusetelipalvelun tuottajille. Maakunnalla tulisi olla valtuuksia asettaa samanlaisia ehtoja laatuun, saatavuuteen ja palveluiden yhteensovittamiseen maksusetelijärjestelmässä kuin sote-keskuksille.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1



23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Velvollisuus maksuseteleiden antamiseen saattaa vaikuttaa tuottajien halukkuuteen perustaa sote-keskuksia. Maksuseteli lisää suoran valinnan palvelun tuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan.

Lakiesityksen mukaan sote- keskuksella säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemistä virheistä silloinkin, kun asiakas käyttää maksuseteliä. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia. Kokonaisvastuun hajautuminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelun ja maksusetelipalvelun tuottajan välillä voi aiheuttaa viivästyksiä ja heikentää palvelujen integraatiota.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



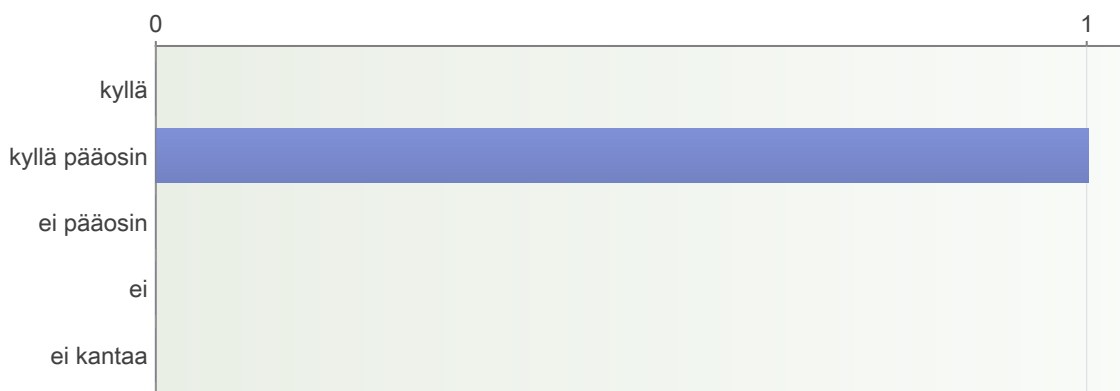
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen maksusetelijärjestelmässä, jos hänellä on riittävästi tietoa sairaudestaan tai muusta palvelun tarpeestaan, kykyä arvioida eri vaihtoehtoja maksusetelin käyttämisessä, riittävästi puolueetonta tietoa tarjolla olevista palveluista ja niiden laadusta sekä kyky tehdä tietoon perustuvia valintoja. Moni sosiaali- ja terveystieteiden palveluista vaatii asiantuntija-arvion asiakkaan arvioinnin rinnalle. Asiakkaiden tarpeiden ohjatessa kustannukset saattavat kasvaa erittäin jyrkästi. Myös palvelukokonaisuuden kokonaisvaltaisuus saattaa kärsiä.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1



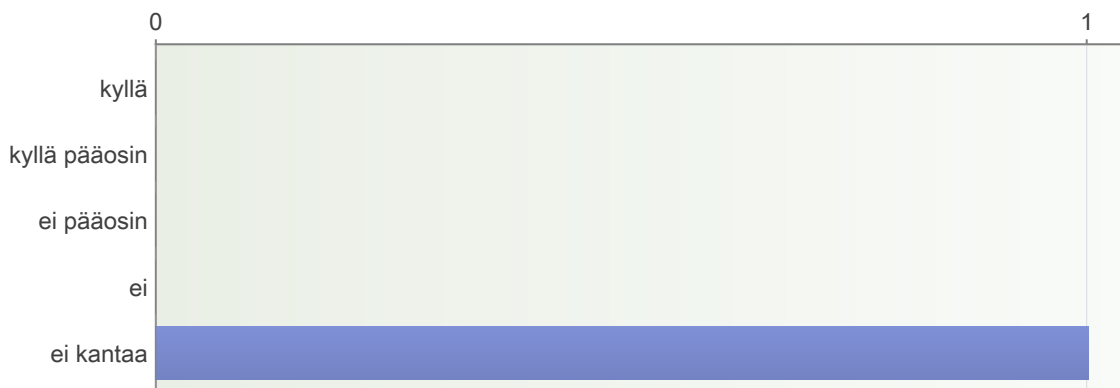
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelimalli saattaa pakottaa asiakkaan valitsemaan vain markkinoilla toimivista yhtiöistä ja samalla estää valitsemasta julkista liikelaitosta. Valintaoikeutta voi olla tarpeen rajata jossain tilanteissa, esimerkiksi silloin, kun lastensuojelun tai päihde- ja mielenterveyspalvelujen saaminen viivästyy asiakkaan itsensä tai hänen läheisensä tekemien valintojen seurauksena.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



29. Vapaamuotoiset huomiot.

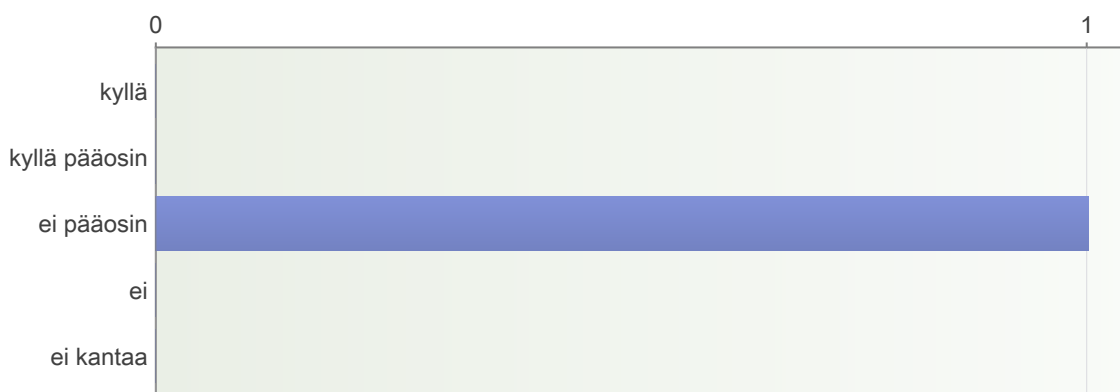
Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisääisi asiakkaiden valinnanvapautta oleellisesti. Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta jää kuitenkin epäselväksi, miten asiakassetelillä hankittavat palvelut määritellään eli kuinka varmistetaan se, että asiakas tietää, millaista palvelua hän on oikeutettu saamaan. Palvelusetelijärjestelmässä kunta määrittää palvelun sisällön ja asettaa palveluntuottajan hyväksymiskriteerit. Maakunnalla pitäisi olla mahdollisuus asettaa hyväksymiskriteerit asiakassetelipalvelun tuottajalle.

Jos lapsen edun näkökulmasta on tärkeää, että perhe saa mm. perhetyön tai kotihoidon palveluja, niin miten kontrolloidaan, että perhe on ottanut avun vastaan, eikä omilla valinnoillaan siten aiheuta mm. lapsen tilanteen vaikeutumista. Vanhemmat eivät aina ole motivoituneet ja halukkaita palvelun vastaanottamiseen, vaan se vaatii jatkuvaa ”sparrausta”.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

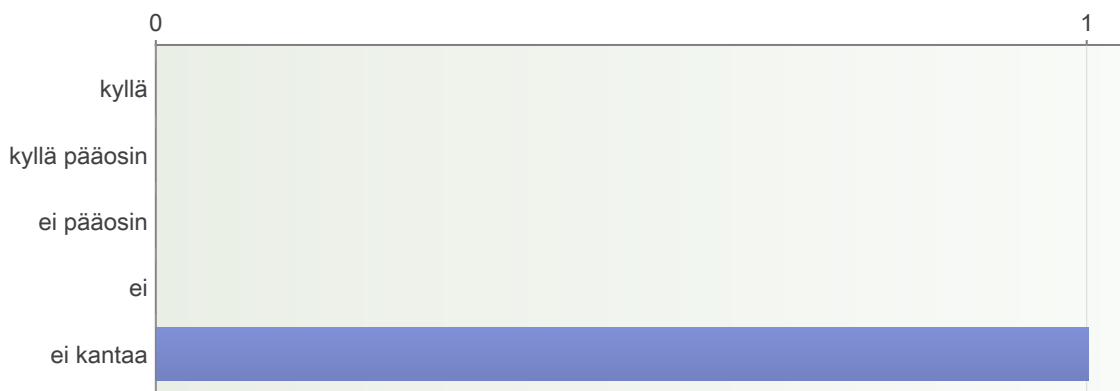
- Asiakassetelituottajien ohjaaminen on vaikeaa. Lakiluonnoksessa jää kaiken kaikkiaan epäselväksi maakunnan liikelaitoksen, maakunnan, sote-keskusten sekä erilaisin ostopalvelusopimuksin ja setelijärjestelyin toimivien palveluntuottajien tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet ja maakunnan tosiasialliset ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet

Palvelutarpeen osalta on syytä tehdä myös jatkuvaa väliarviointia, että palvelukokonaisuus mitoitetaan oikein asiakkaan tarpeen pohjalta. Palveluntuottajilla tulee olla vaikuttava, kuntouttava työote, jolla asiakkaat saadaan mahdollisimman pian omatoimisiksi. Miten tätä seurataan?

Asiakassetelijärjestelmä johtaa sairaalatoimintojen ja joidenkin muidenkin erityistason palvelujen yhtiöittämiseen. Tämä on ongelmallista koko uudistuksen tavoitteiden kannalta. Säästötavoitteen kannalta ongelmia aiheutuu siitä, että perustettavien yhtiöiden oikeus käyttää maakunnan liikelaitoksen tukipalveluja, esimerkiksi kuvantamis- ja laboratoriopalveluja, on hankintalakiin tehty muutokset huomioiden ongelmallista.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1



33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien päätöksentekoa esitetään voimakkaasti rajoitettavaksi. Lakiluonnoksen 21 §:ssä säädettäisiin maakunnalle velvoite käyttää asiakasseteliä riittävässä määrin sen varmistamiseksi, että muissa kuin suoran valinnan palveluissa toteutuu asiakkaan valinnanvapaus. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että vähimmäistasona on, että viisitoista prosenttia (15 %) näiden palveluiden kokonaiskuluista olisi asiakassetelin piirissä. Kiinteä vähimmäistason määrittely on perusteetonta maakuntien itsehallinnollisen aseman ja niissä vallitsevien erilaisten olosuhteiden vuoksi.

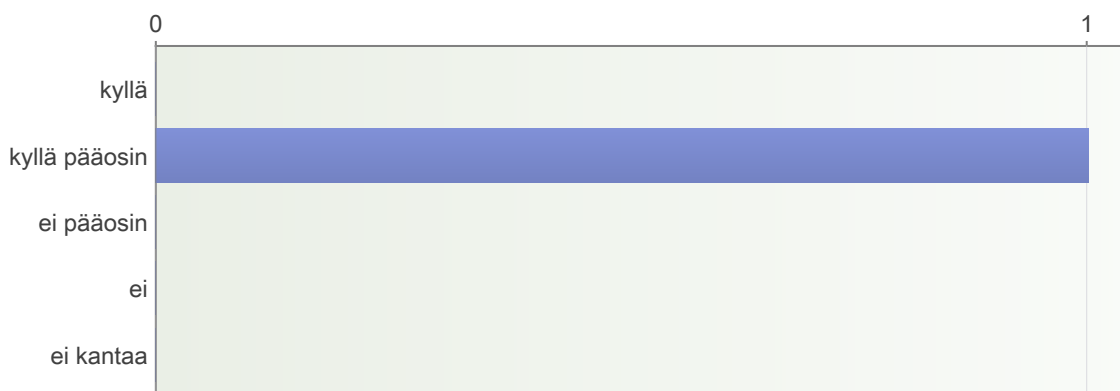
Asiakasseteli tulee kohdistumaan pääosin erikoissairaanhoidon palveluihin, jotka ovat jo tällä hetkellä valinnanvapauden piirissä julkisen terveydenhuollon osalta koko maan alueella. Asiakassetelin myötä julkista erikoissairaanhoidoa joudutaan merkittävästi yhtiöittämään markkinoille. Tämä on ongelmallista koko uudistuksen tavoitteiden kannalta, koska se pilkkoo liikelaitoksen toimintaa. Säästötavoitteen kannalta ongelmia aiheuttaa myötä siitä, että perustettavien yhtiöiden oikeus käyttää maakunnan liikelaitoksen tukipalveluja, esimerkiksi kuvantamis- ja laboratoriopalveluja sekä lääkehuollon palveluita, on hankintalakiin tehdyt muutokset huomioiden ongelmallista.

Esitettyä asiakasseteliä ei tule ottaa käyttöön vaan pitäytyä nykyisen palvelusetelin käytössä määritellyissä palveluissa. Näin erikoissairaanhoidon hyvä laatu voidaan varmistaa ja turvata myös ympärivuorokautisen päivystyksen osaaminen ja resurssit.

Jos esitettyä asiakasseteliä kuitenkin aiotaan edistää, maakunnille pitää antaa vapaus itse päättää missä laajuudessa näitä käytetään.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

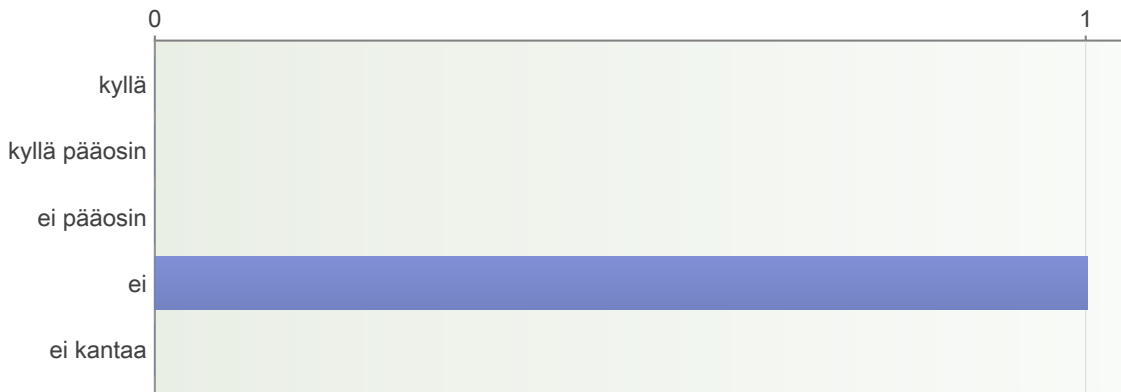
- Henkilökohtainen budjetti antaa asiakkaalle hyvin laajat mahdollisuudet tarvitsemiensa palvelujen toteuttamiseen. Tämä loisi suuren riskin asiakkaiden palvelujen jatkuvuudelle ja toisaalta kustannusten hallitsemattomalle kasvulle ja edellyttäisi runsaasti henkilöresurssia palvelutarpeen arviointiin. Suomessa ei ole kokemusta henkilökohtaisen budjetin laajasta käytöstä ja kansainväliset kokemukset osoittava kustannusten nousua sen käyttöönoton jälkeen. Lisää kokeiluja tarvitaan, jotta malliin liittyviä ongelmia kyetään korjaamaan.

Mikäli asiakkaalle määritelty henkilökohtainen budjetti ylittyy, jää ylitys asiakkaalle itselleen korvattavaksi. Tästä saattaa aiheutua esim. toimeentulotukikustannusten nousua. Asiakkaan on haastavaa suunnitella itselleen budjetilla koko vuoden palvelukokonaisuus. Arvioinnin virhemahdollisuus on suuri. Henkilökohtaisen budjetin käyttöön tulisi siirtyä kokeilujen kautta.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

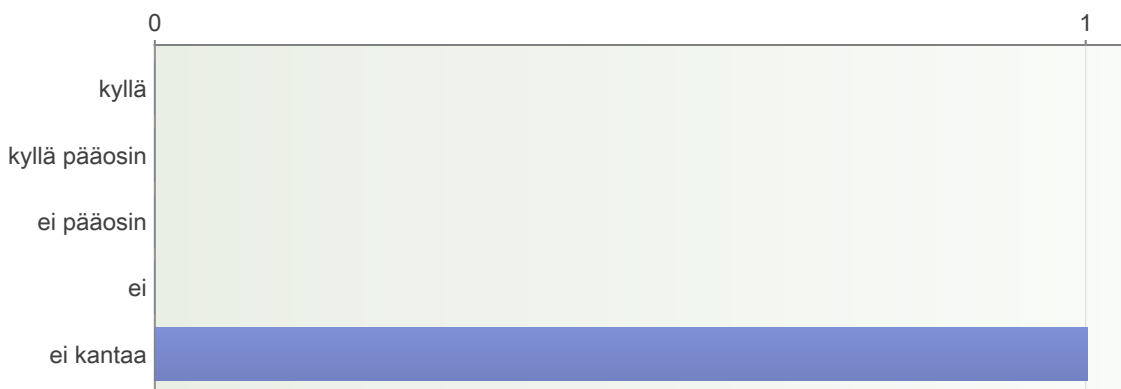
- Päätöksenteossa tukeminen on tarkoitus ulottaa tilanteisiin, joissa asiakkaalla tai potilaalla on vaikeuksia ymmärtää käytettävissä olevia toiminta- ja päätösvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Esityksessä ei ole millään tavoin arvioitu henkilömäärää, jota tuettu päätöksenteko voisi koskea. Ainakin uuden valinnanvapauslainsäädännön voimaan tullessa tuen tarpeen voi arvioida olevan suurta. Malli on uusi ja vaatii kokemusten keräämistä ja vaikutusten arviointia.

Tehtävään nimettävä henkilö ei lain mukaan saisi olla palvelus- ja toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään eikä tuottajaan. Tukea tarjoavien henkilöiden saatavuus ja osaaminen voivat osoittautua ongelmalliseksi.

Mallin toimivuutta käytännössä ja taloudellisesti tulee vielä arvioida ja pohtia, kuuluuko tämä tehtävä edelleen liikelaitoksen asiantuntijoiden tehtäväksi.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



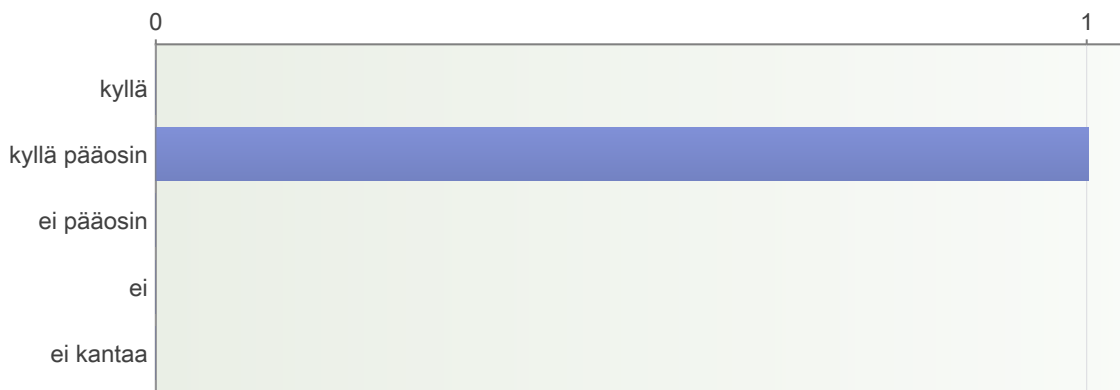
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt aiheuttavat maakunnalle runsaasti hallinnollista työtä ja edellyttävät uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista ja sitovat runsaasti asiantuntijaresursseja.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

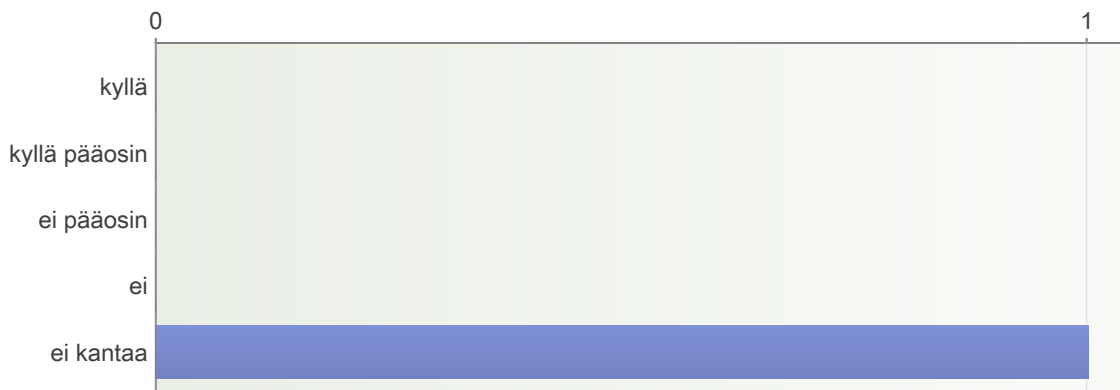
- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on huomattavan vaikeaa. Lainsäädännössä tulisi olla mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos se havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

Pirstaloituneen ja laajan tuottajajoukon valvonta tulee olemaan haasteellinen tehtävä (sopimusten noudattaminen/palvelun laatu).

Vapaan valinnan toteutusjärjestelmään tulisi olla mahdollisuus viedä keskeisimmät kansanomaiset ja ymmärrettävät kuvaukset sopimuksista sekä toimiva vertailu- ja hakujärjestelmä asiakkaan päätöksentekoa tukemaan.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Palveluntuottajille annettavat velvoitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

Palvelun tuottajan velvoitteet voivat kuitenkin luoda kynnyksen palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle, varsinkin pienten tuottajien osalta. Tuottajien velvoitteet karsivat jo toimivia yrityksiä ja nostavat pienten yritysten kynnyistä markkinoille tulon. Kyse on erityisesti tietojärjestelmiin liittyvistä vaatimuksista sekä raportointivelvoitteista.

Yhtiöittämisvelvoite johtaa monen toimivan kokonaisuuden pilkkoutumiseen ja hallinnollisten rajojen syntyyn jo integroiduissa järjestelmissä. Samoin yhtiöittämisvelvoite vähentää toiminnan läpinäkyvyyttä ja demokraattisuutta.

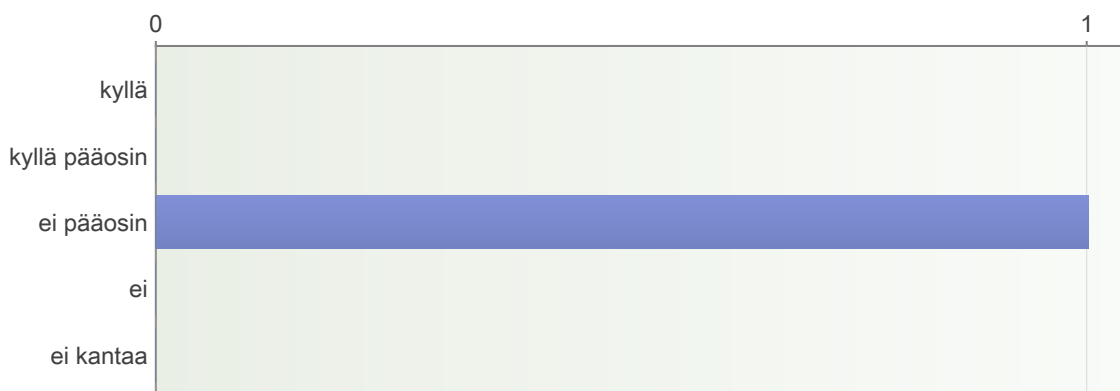
Yhtiöittämisvelvoitetta ei ole perusteltu kattavasti. Uudistuksen tavoitteita (palveluiden tasa-arvoisuuden edistämistä, kustannuskehityksen taittamista tai valinnanvapauden lisäämistä) yhtiöittäminen ei palvele millään lailla.

On myös ongelmallista, että yksityiset yhtiöt voivat tuottaa palveluja paitsi valinnanvapauden piiriin, myös työterveyshuollolle, yksityisvakuutuksen maksamana ja potilaan omalla rahalla. Se tarjoaa mahdollisuuksia kustannusrakenteen järjestelyihin, joiden osalta tilinpäätös- ym. tiedot ovat vaikeasti erotettavissa.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1



45. Vapaamuotoiset huomiot.

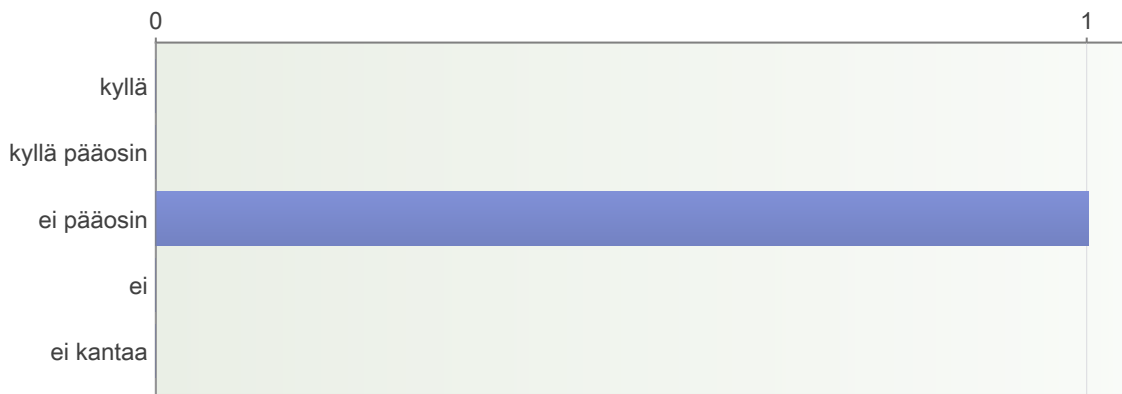
Vastaajien määrä: 1

- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä määräytymisperuste, mutta jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Sote-keskusten ja suunhoidon yksiköiden korvaustason määrittely aiheuttaa maakunnille taloudellisen ja toiminnallisen riskin. Mikäli korvaustaso määritellään liian alhaiseksi, markkinoita ei synny. Liian korkea korvaus johtaa kustannusten kasvuun. Asiakkaiden valikoituminen maakunnan ja yksityisten sote-keskusten kesken eri painotuksella johtaa taloudellisiin riskeihin. Millä varmistetaan, että valikoitumista ja keinottelua ei pääse syntymään. Laajemmin palveluita tarvitseva asiakas tulee olla myös kiinnostava asiakas.

Ennen valinnanvapauden käyttöönottoa tulisi toteuttaa paikallisia pilotteja uudenmallisen valinnanvapauden toteuttamisesta. Valinnanvapauden korvaustasosta ja ikäpainotuksista on tehtävä riittävät valtakunnalliset ja maakuntakohtaiset simulointilaskelmat taloudellisten riskien minimoimiseksi. Tulisi myös luoda menettelytapa, jolla vääränlainen ja harhaanjohtava markkinointi sekä vääränlainen potilasvalinta voitaisiin estää. Maakunnalla tulisi olla mahdollisuus sanktioihin, mikäli on näyttöä edellisistä.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



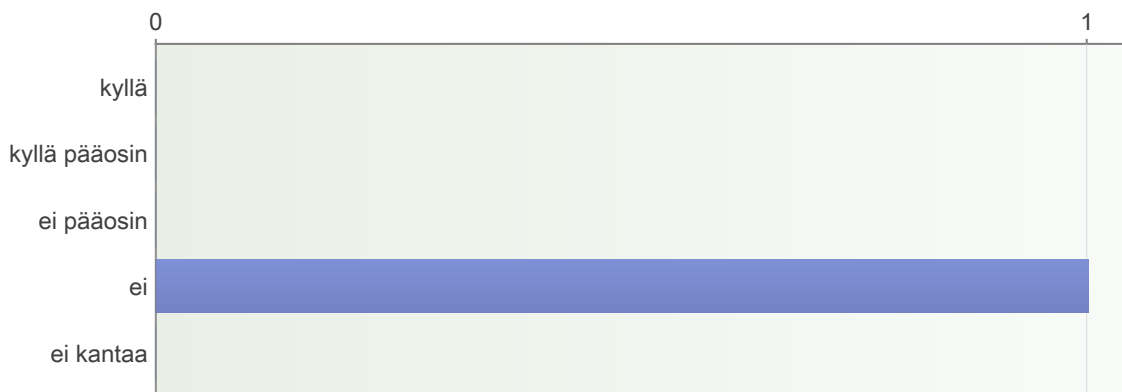
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kapitaation rinnalla olevan kannustelisän suhteellista osuutta on syytä nostaa.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



49. Vapaamuotoiset huomiot.

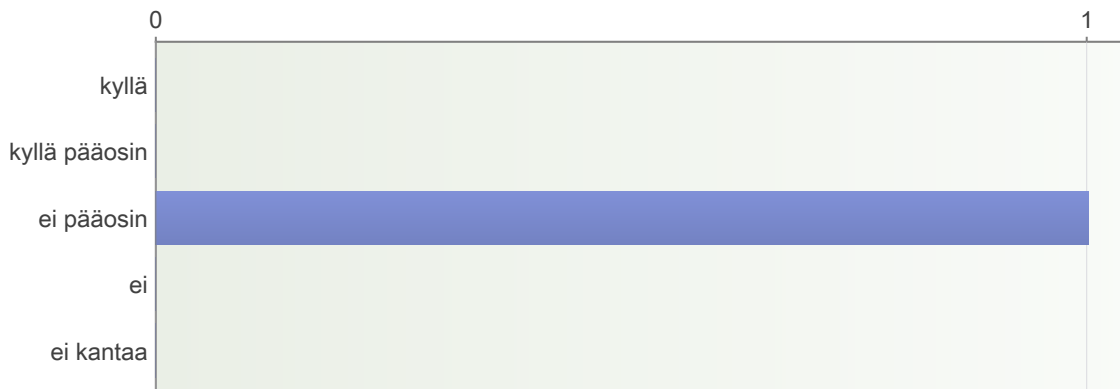
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toimeenpanolle on varattava riittävä siirtymäaika. Markkinoiden avautuminen suoran valinnan sote-keskuksille ja suunhoidon yksiköille sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto yhtä aikaisesti 1.1.2019 muodostavat suuren riskin palvelujen jatkuvuudelle. Valinnanvapausmalli tulisi ottaa käyttöön asteittain ja samanaikaisesti koko maassa niin yksityisen kuin julkisomisteisen tuotannon osalta.

Tarvittavien tietojärjestelmämuutosten suunnittelu voi käynnistyä vasta lainsäädännön toiminnallisten yksityiskohtien selkiytyttyä. Tietojärjestelmämuutosten hallittu toimeenpano edellyttää selkeää vastuunjakoja sekä riittävää aikataulua. Laajojen tietojärjestelmämuutokset toimeenpano ja käyttöönotot edellyttävät kokemusten perusteella n. 3-5 vuoden siirtymäaikaa. Nykyistä aikataulua ei ole mahdollista toteuttaa.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



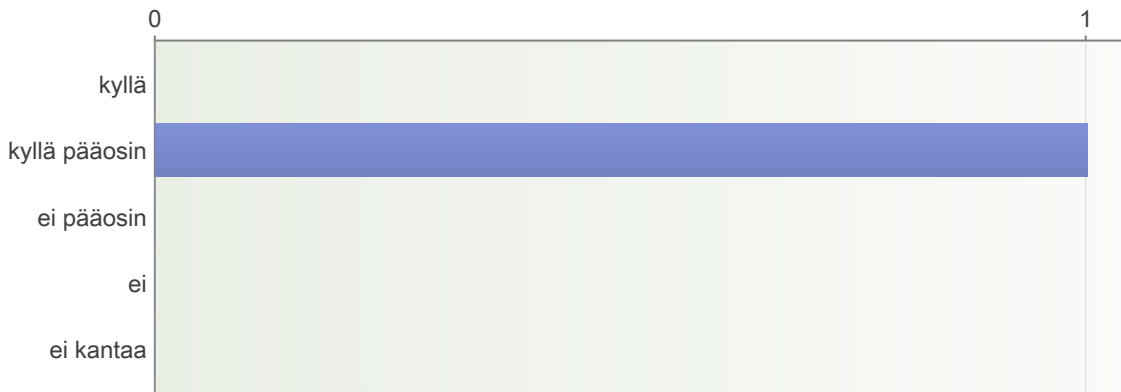
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan. Lukuun 9 sisältyvät asetuksenantovaltuudet ovat epätarkoituksenmukaisia ja maakuntien itsehallinnon ja järjestämisvastuun vastaisia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1



53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

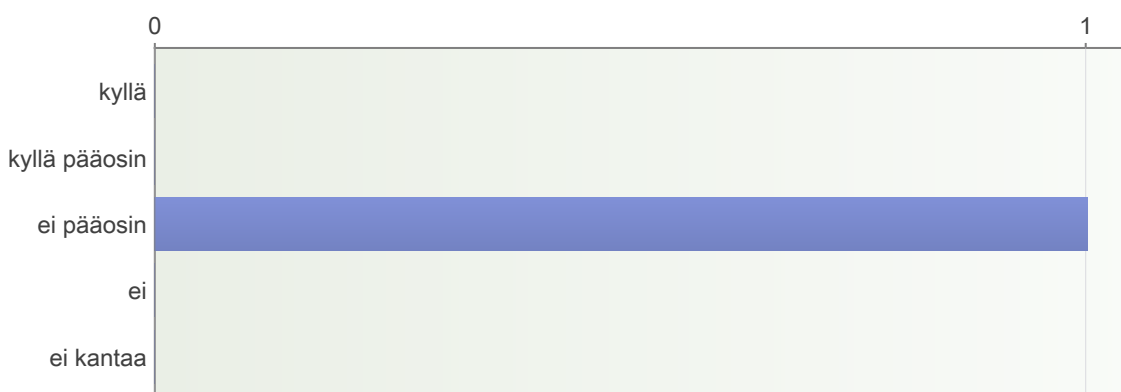
- Uudistuksessa ei pidä tavoitella ensisijaisesti markkinoiden syntymistä vaan kansalaisten yhdenvertaisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin parantamista kustannusvaikuttavalla tavalla. Kaikkien ratkaisujen pitäisi olla alisteisia uudistuksen alkuperäisille tavoitteille.

Riskinä on sote-palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

Julkisten yhtiöiden perustaminen tässä aikataulussa mahdotonta. Ne saadaan perustettua vasta parin vuoden viiveellä. Tästä seuraa kohtuuton kilpailuhyöty jo olemassa oleville yhtiöille.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1



55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alkuvaiheessa pieniä toimijoita tulee henkilökohtaisen budjetin sekä maksusetelipalveluihin, jos maksusetelipalveluissa on mukana myös sosiaalipalveluja. Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä nämä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottaja-organisaatioille. Erityisesti pienille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet varsinkin, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

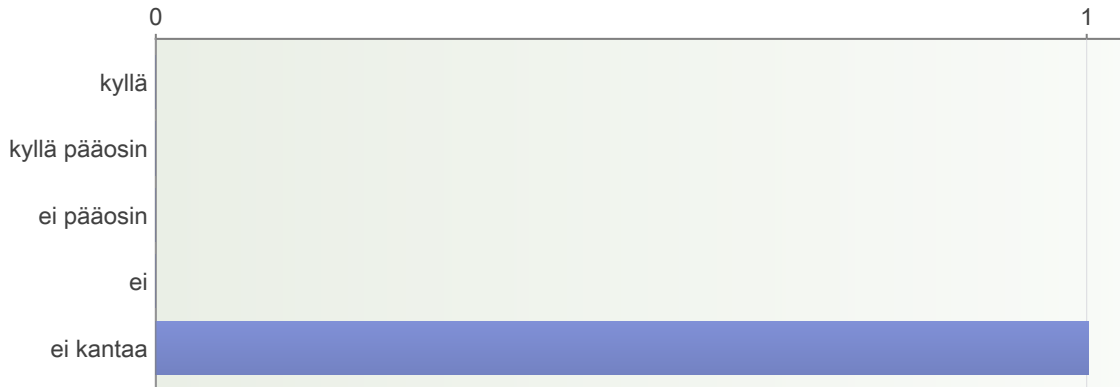
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Parhaimmillaan valinnanvapaus ja sen myötä lisääntyvä kilpailu asiakkaista parantaa palvelun laatua. Uudistus lisääntyy erityisesti terveyspalvelujen kysyntää ja kysynnän lisääntyminen voi kohdentua myös epätarkoituksenmukaisella tavalla uudistuksen tavoitteisiin nähden. On kuitenkin vaikeaa arvioida, kuinka uudistus lopulta vaikuttaa asiakkaiden valintoihin, sillä esimerkiksi mainonta ja markkinointi ohjaavat kuluttajien valintoja. Valinnanvapauden muotoja tulisi ennen laajaa käyttöönottoa kokeilla.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



59. Vapaamuotoiset huomiot.

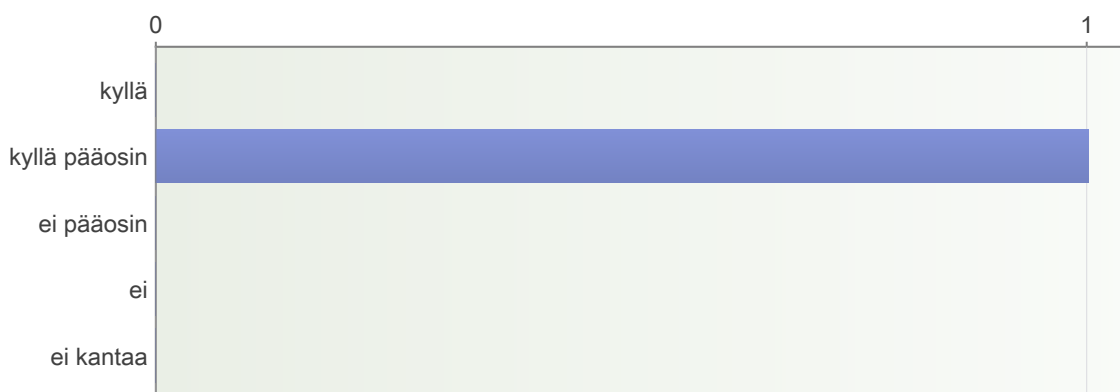
Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon muuttuminen suoran valinnan palveluksi parantaa palvelujen saatavuutta, mikä on asiakkaan kannalta hyvä asia. Maantieteellinen keskittyminen näyttää kuitenkin ilmeiseltä eli alueellista tasaa arvoa uudistus ei ainakaan paranna.

Järjestelmämuutos luo suuren riskin kustannusten kasvuun, kun asiakkaille syntyy oikeus valita yksityinen palveluntuottaja julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuilla. Suun terveydenhuollon oletettu saatavuuden paraneminen myös lisää palvelujen kysyntää. Tästä voi aiheutua lisäkustannuksia edellä mainitun yksityiseltä julkiselle siirtymisen aiheuttamien lisäkustannuksen ohella. Keskeistä on, millä kapitaatiohinnalla palveluntuottajat ottavat vastuulleen asiakkaan suun terveydenhuollon vuodeksi.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarviointi on keskeneräinen. Tärkeimmät myönteiset vaikutukset syntyvät verrattain pitkien, myönteisesti etenevien tapahtumaketjujen lopputuloksena. Osa vaikutuksista riippuu lainsäädännön lisäksi maakuntien tekemistä päätöksistä, joiden perusteella tuottajat tekevät omat päätöksensä palvelun tarjoamisesta. Asiakkaiden valinnat ovat mahdollisia vasta sen jälkeen, kun on olemassa palveluja, joista valita. Vaikutusarviointiin liittyy siis vakavia vaikeuksia, mistä syystä todellinen vaikutusten arviointi edellyttäisi kokeiluja, joiden perusteella erilaisia valinnanvapausmekanismeja voitaisiin aidosti testata.

Vaikuttavuusarviointia tulisi tarkentaa mm. integraatio-, talous- ja yhdenvertaisuustavoitteiden osalta. Myös terveys- ja hyvinvointierojen kaventumisen näkökulmasta tarvitaan ennakoarviointitietoa.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistus ja siihen liittyvä valinnanvapauslainsäädäntö ovat maan historian suurin hallinnon ja toimintatapojen muutos, joka muuttaa peruuttamattomalla tavalla kuntien roolia suomalaisessa yhteiskunnassa. Uudistuksen merkittävin vaikutus kuntiin on yhtiöittämisvelvoite.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos valinnanvapaudesta on keskeisiltä osiltaan keskeneräinen. Ei ole hyvän lainsäädäntökäytännön mukaista, että luonnos on lausuntokierroksella tällaisessa muodossa.

Sote-uudistuksen tavoitteena on antaa maakunnan omistamille, yksityisille ja yhdistysten omistamille yhtiöille yhdenvertaiset mahdollisuudet toimia markkinoilla. Julkisella puolella on erittäin lyhyt aika muodostaa nykyisistä terveyskeskuksista yhtiötettyjä sote-keskuksia. Yksityisellä puolella on pitkälti valmiit rakenteet ja toimintamallit. Asetelma ei luo tasavertaista tilannetta.

Valinnanvapauslainsäädännön toimeenpano tulee toteuttaa siten, että kilpailuneutraaliteetti toteutuu laajasti ja tasapuolisesti maakunnan omistamien sote-keskusten tai yksityisten sote-keskusten välillä.

Valinnanvapauslainsäädännön toimeenpano edellyttää tietojärjestelmien rakentamista, testaamista ja käyttöönoton koulutusta. Järjestelmien on kyettävä hallinnoimaan asiakas- ja tuottajarajapintaan liittyvät toiminnallisuudet sekä antamaan riittävät tiedot laskutuksen perustaksi ja yhdistämään ne Kelan korvauksiin ja asiakkaiden maksukattoon monituottajamallissa. Myös potilasturvallisuudesta tulee tietojärjestelmätasolla huolehtia pirstaloituneessa järjestelmässä.

Valtakunnantasoinen yhteinen tietojärjestelmäekosysteemi on oltava valmiina ennen valinnanvapauslainsäädännön käyttöönottoa.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.